

การพัฒนาระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครอง คณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย*

DEVELOPMENT OF LAWS AND DHAMMAVINAYA APPLICATION FOR SANGHA ADMINISTRATION STRENGTH IN THAI SOCIETY

พระมหากฤษฎา กิตติโสภณ, พระครูสังฆรักษ์เอกลักษณ์ อชิโต, วัชรินทร์ ชาญศิลป์,
ก้ำพล ศรีโท, จ๋านงค์ อติวัฒนสิทธิ์, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า

Phramaha Krisada Kittisobhano, Phrakhrasangkharak Ekkalak Achito, Watchari Chansin,
Kampol Sritho, Chamnong Adi wattanasit, Apinyar Chatchorfa

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: krisada.sae@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

ระบบปฏิบัติการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็ง ประเมินการทดลองใช้ระบบปฏิบัติการ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานของการวิจัย 3 ประเภท คือ การวิจัยเชิงเอกสาร การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายคณะสงฆ์ ปัจจุบันคือ ระบบการปกครองตามลำดับชั้น 2) แอปพลิเคชันฐานข้อมูลเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ (Sangha Data Management System: SDMS) นี้ ประกอบด้วยเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้แก่ 1) กุลบุตร ผู้ประสงค์จะขอบรรพชาอุปสมบท 2) พระภิกษุและสามเณร 3) พระสังฆาธิการ 4) ผู้ดูแลระบบ ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงเนื้อหา กิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยผ่านเว็บไซต์ www.sanghadata.com 3) ผลการประเมินการทดลองใช้ระบบปฏิบัติการ พบว่า ประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันฐานข้อมูลเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ (Sangha Data Management System: SDMS) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 88.6 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก พระสงฆ์มีความพึงพอใจที่มีต่อแอปพลิเคชันฐานข้อมูลเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ (Sangha Data Management System: SDMS) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.855) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ข้อ จาก 16 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 15. คำศัพท์ที่ใช้มีความคุ้นเคยและสามารถปฏิบัติตามได้โดยง่าย

คำสำคัญ: การพัฒนา; ระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัย; การปกครองคณะสงฆ์

* Received January 6, 2023; Revised February 25, 2023; Accepted February 25, 2023

Abstract

This research article aimed to review the knowledge of operating systems, developing an operating system for a strong Sangha administration and to evaluate the operating system trial, conducted with the mixed research methods of 4 types of research: documentary research; quantitative research, qualitative research and action research.

The research results revealed that 1. Sangha legal operating system is currently hierarchical administrative system 2. Application of Sangha Data Management System, SDMS consisted of facilitating tools, namely, 1) family children who wish to ask for ordination, 2) Monks and novices 3). Sangha Administrators 4) System Administrators. Users can access various activities through the website. www.sanghadata.com 3. The results of the operating system experimental evaluation was found that the efficiency of the Sangha Data Management System (SDMS) database application in general was at a high level of 88.6 percent. When considering each aspect, it was found that all aspects were effective at the high level. The monks were satisfied with the application of the Sangha Data Management System (SDMS) as a whole at high level ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.855.), when considering each aspect, it was found that 11 items out of 16 items were at high level. The item 15 was at highest level. The vocabulary used is familiar and can be followed easily.

Keywords: Development; Legal Operating System; Discipline; Sangha

บทนำ

ในพระไตรปิฎกมีข้อกำหนดหรือบทบาทของพระอุปัชฌาย์ ที่ชี้ว่าอุปัชฌาย์ต้องทำหน้าที่ในการคัดกรอง คัดเลือก อบรม สั่งสอน และพัฒนาทรัพยากรบุคคลในศาสนา “ภิกษุทั้งหลายยังไม่มีพระอุปัชฌาย์ ไม่มีผู้คอยตักเตือน พร่ำสอน จึงนุ่งห่มไม่เรียบร้อย มีมารยาทไม่สมควร” (วิ. มหา. (ไทย) 4/64/79.) ดังนั้นจึงสะท้อนให้เห็นได้ว่าพระอุปัชฌาย์จึงเป็นด่านหน้าในการคัดกรอง คัดกรอง สมาชิกกุลบุตรชาวพุทธที่จะเข้ามาบวช หรือให้บวชเป็นศาสนทายาทในพระพุทธศาสนา ถ้าการคัดกรองคนได้ดี มีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้ศาสนาได้คนที่มีประสิทธิภาพต่อการรักษาและสืบพระพุทธศาสนาได้ด้วย ดังปรากฏในงานวิจัย เช่น แนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพและปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ (พระครูถาวร กิจจารักษ์, 2560) หรือในงาน บทบาทของพระอุปัชฌาย์ (สมภาร พรหมทา, 2538) ซึ่งข้อมูลจะชี้ให้เห็นว่าพระอุปัชฌาย์ เป็นกลไกเบื้องต้นในการคัดกรองคนเข้ามาบวช ที่มีความสำคัญ

และจำเป็นต่อระบบการบวชในพระพุทธศาสนา ทั้งจะเป็นเครื่องมือในการรักษาและสืบอายุพระพุทธศาสนาได้ด้วย แต่ในทางกลับกัน การที่อุปัชฌาย์ (หรือผู้บริหารคณะสงฆ์/เจ้าอาวาส) มีเกณฑ์ กลไก และเครื่องมือในการคัดกรองน้อย และไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ด้วยคัดเลือกเพียงคนเดียว หรือละเลยการคัดเลือกไปเสียก็มี รวมไปถึงการปลอมแปลงเอกสาร ในกรณีให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติช่วยยืนยันทะเบียนประวัติอาชญากรรมของผู้มาขอบวช หรือคดี ทั้งมีความล่าช้า ดังที่ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้เสนอเป็นข้อมูลในเรื่องกลไกตรวจสอบล่าช้า ที่เริ่มจากวัด พระอุปัชฌาย์ ส่งมาสำนักงานพระพุทธศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาส่งไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งนับเป็นกลไกที่ล่าช้าและไม่ครอบคลุม ซึ่งส่งผลต่อจำนวนผู้บวชด้วย รวมทั้งมีภาพข่าวว่าในปัจจุบันพระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาสรับผู้ต้องหาหนีคดีบวช รับคนที่มีปัญหายาเสพติด หรือมีคดีเกี่ยวกับยาเสพติด โดยขาดการตรวจสอบ หรือการขาดเครื่องมือช่วยตรวจสอบที่ชัดเจน และถูกจับในภายหลัง ดังภาพข่าว “ตำรวจถือหมายศาลจับพระหนีคดีมาบวชนาน 10 ปี” (บางกอก โพสต์, 2565) จับผู้ก่อเหตุร่วมปล้นทอง หลังหนีคดีไปบวชกว่า 6 ปี (องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2565), 18 ลัคนบวชหนีคดี ไม่พ่นมือตำรวจกองปราบ (ไทยรัฐออนไลน์, 2565) จากข้อมูลที่ปรากฏสะท้อนว่ากลไกการบวช หรือการรับสมาชิกเข้ามาบวชมีปัญหา ที่จำเป็นต้องแสวงหาชุดความรู้ สู่การสร้างมาตรการหรือแนวทางในการเข้าไปช่วยเหลือ หรือจัดการในการรับคนเข้ามาบวช คัดกรอง ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญว่าควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนาระบบปฏิบัติการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพัฒนาเป็น Platform/Application พระอุปัชฌาย์ เพื่อช่วยเป็นเครื่องมือและกลไกในการคัดกรอง เลือกรับ ตรวจสอบ ผู้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาได้ และเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ในองค์กรรวมต่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็งได้

ความต้องการ/คาดหวังจากการศึกษาวิจัย มีความต้องการผลอันพึงได้ เป็นระบบปฏิบัติการอันเป็นกลไกเพื่อการบริหารพระธรรมวินัย และกลไกทางกฎหมาย ในชุดปฏิบัติการที่ชื่อว่า Application/Platform พระอุปัชฌาย์ เพื่อช่วยคัดกรองผู้มาบวช ให้เป็นไปตามเกณฑ์ของพระธรรมวินัยและกฎหมายภายในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เชื่อมโยงข้อมูลกับ (ก) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข) ระบบสาธารณสุข/โรงพยาบาล (ค) สถาบันการเงิน เครดิตบูโร (บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด-National Credit Bureau (ง) คณะสงฆ์/สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (จ) หน่วยงานสาธารณสุข/กรมสุขภาพจิต (ฉ) ระบบทะเบียนราษฎร /เลขบัตรประชาชน โดยทั้งหมดมีฐานข้อมูลเชื่อมโยงกันเพื่อการตรวจสอบข้อมูลในรูปแบบของ Platform/Application

(1) **สำนักงานตำรวจแห่งชาติ** คดีความของผู้มาขอบวช (ราชโกโต ลี/ภุสโส ลี เป็นไท/ไม่ต้องโทษ) ตรวจสอบได้ เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ ลดขั้นตอนในการตรวจสอบ เกี่ยวกับคดี

อาชญากรรมของผู้มาบวช เป็นการทำงานเชิงเครือข่ายระหว่างกัน ทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อใช้ข้อมูลในฐานเดียวกัน

(2) ระบบโรงพยาบาล หรือระบบสาธารณสุข โรคต้องห้ามในการบวช โดยวินิจฉัยเกณฑ์ในเรื่องโรคที่ห้ามบวช หรือไม่พึงบวช อันเนื่องด้วยโรคติดต่อร้ายแรง เช่น เอชไอวี โรคไวรัสที่มีพฤติการณ์แพร่ระบาดเร็ว เช่น โควิด 19 หรือโรคอื่นใด ฯลฯ

(3) สถาบันการเงิน เครดิตบูโร (บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด-National Credit Bureau) พันธะผูกพันเชิงภาระหนี้สิน (กูชิสโล่ / เป็นไท/อนโนสิ ไม่เป็นหนี้) อันหมายถึงความเป็นหนี้ ภาระเชิงหนี้สิน ผูกพัน หรือความเป็นไท ในเชิงสภาพกาย และจิตอันสัมพันธ์กับเกณฑ์ตามพระธรรมวินัย ฯลฯ

(4) ระบบวัด/คณะสงฆ์และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด/แห่งชาติ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับอภิภรณ์สงฆ์ เช่น หนี้อภิภรณ์มาบวชอีกที่หนึ่ง มาบวชอีกจังหวัดหนึ่ง ฯลฯ โดยสำนักงานพระพุทธศาสนา และคณะสงฆ์จะต้องมีทะเบียนประวัติของผู้บวช และสีกไว้เป็นฐานข้อมูลร่วมกันทั้ง 4-5 ส่วนงาน เพื่อการตรวจสอบ เช่น เคยต้องอภิภรณ์จากวัดใด อย่างไร ใครเป็นพระอุปัชฌาย์ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ควรเป็นข้อมูลที่พระอุปัชฌาย์สามารถตรวจสอบได้ ด้วยกลไกเชิงระบบ ซึ่งไปเชื่อมและสอดคล้องกับระบบของคณะสงฆ์ในองค์กรรวม

(5) กรมสุขภาพจิต ด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ จิตเภท ฯลฯ อันเนื่องด้วยเพศสภาพ หรือเพศสภาวะไม่สอดคล้องกับเพศกำเนิดอันไปสัมพันธ์กับความเป็นชาย เพศชาย หรือความเป็นคนมีองค์ ทรงเจ้า (ปุริโส สิว/เพศสภาพกับเพศสภาวะไม่สอดคล้องกัน/ มนุโส สิว) ความเชื่อต่อความเป็นมนุษย์ไม่สอดคล้องกับภาวะความเป็นนักบวช บางคนบวชเข้ามาแล้ว เป็นเทพ มีองค์ เป็นร่างทรง เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ในการบวชในพระพุทธศาสนา

(6) ระบบทะเบียนราษฎร์ เลขบัตรประชาชน 13 หลัก/ (มนุโส สิว / ความเป็นมนุษย์ที่ชาติคล้อยกับชาติพันธุ์/ประเทศ)

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อทบทวนองค์ความรู้ด้านระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ไทย
- 2) เพื่อพัฒนาระบบปฏิบัติการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย
- 3) เพื่อประเมินการทดลองใช้ระบบปฏิบัติการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานของการวิจัย 3 ประเภท คือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึง 1) ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองคณะสงฆ์ ในปัจจุบัน 2) สภาพกฎหมายและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของกฎหมายสำหรับการปกครองคณะสงฆ์ 3) กฎหมายคณะสงฆ์สำหรับการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในยุคปัจจุบัน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนดังนี้

สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสังฆาธิการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น กลุ่มข้าราชการ เช่น สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด นักกฎหมาย นักวิชาการศาสนา เป็นต้น เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านกฎหมายเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในยุคปัจจุบัน รวมถึงจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้เชี่ยวชาญเพื่อสังเคราะห์และยืนยันการสังเคราะห์กฎหมายเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในยุคปัจจุบัน

3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการกับพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น เพื่อสังเคราะห์กฎหมายเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในยุคปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 สืบค้นและรวบรวมข้อกฎหมาย สภาพกฎหมายและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของกฎหมายสำหรับการปกครองคณะสงฆ์ ร่วมกับพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำหนังสือ “กฎหมายที่พระสังฆาธิการควรทราบ” โดยมีเนื้อสาระที่เป็นส่วนหนึ่งของผลการวิจัย นำมาจัดทำเป็นหนังสือเรียนประกอบการเรียนการสอนแก่นักศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ได้รับฐานข้อมูลด้านปกครองคณะสงฆ์ของวัดใน

เขตปกครองของตนส่งผลให้การบริหารจัดการวัดในเขตปกครองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ขั้นตอนที่ 5 เป็นการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิจัย และผลของการพัฒนาจากการดำเนินการไปแล้วว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันที และนำข้อผิดพลาดไปเป็นบทเรียนในการดำเนินการต่อไป การเปิดให้พระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมในการใช้วัดกรรมอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญในการพัฒนาระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. ผลการทบทวนองค์ความรู้ด้านระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ไทย

1.1 เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการผนวกเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อใช้ในงานจัดเก็บ บันทึก และประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง และสามารถส่งผลลัพธ์ของการทำงานไปยังผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกลได้อย่างรวดเร็ว และสะดวก นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศยังมีบทบาทที่สำคัญในทุกวงการ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโลกด้านความเป็นอยู่ สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การแพทย์ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การเมือง ตลอดจนการวิจัยและการพัฒนาต่าง ๆ

1.2 ระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายคณะสงฆ์ ปัจจุบันคือ ระบบการปกครองตามลำดับชั้น เช่น เจ้าคณะจังหวัดปกครองพระสงฆ์และใช้ข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ให้อำนาจแก่เจ้าคณะจังหวัดได้

1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัย ประกอบด้วย 1) บุคลากรทางด้านกฎหมายไม่เพียงพอ แนวทางแก้ประกาศรับสมัครบุคลากรโดยหาแรงจูงใจที่ดีที่จะมีผู้มาสมัคร 2) ขาดการตรวจสอบอย่างชัดเจน แนวทางแก้ต้องสร้างระบบ และบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญ 3) สถานที่ไม่มีความเหมาะสม แนวทางแก้ต้องจัดหาที่มีความเหมาะสมแก่การเดินทาง น่าจะเป็นวัดที่มีความเหมาะสม โดยทางศูนย์ต้องมีความใช้จ่ายให้เหมาะสม 4) มีเทคโนโลยีอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอ แนวทางแก้ต้องจัดหาอย่างเร่งด่วน เพราะสำคัญมากต่อยุคปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัย มาจากการปกครองและการตัดสินใจของผู้ปกครองสงฆ์ระดับสูงซึ่งมีอำนาจและอิทธิพลต่อการปกครองสงฆ์เมื่อออกเป็นกฎ คณะสงฆ์ทั้งหมดต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมาย ของคณะ

สงฆ์ในปัจจุบันมีระบบพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎมหาเถรสมาคม ใช้งานระบบ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ ระบบพระธรรมวินัยของคณะสงฆ์ในปัจจุบันมีระบบปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลาง ภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล ใช้งานระบบ เจ้าคณะส่วนกลางสั่งเจ้าคณะภาค เจ้าคณะภาคสั่งเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะจังหวัดสั่งเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะอำเภอสั่งเจ้าคณะตำบล เจ้าคณะตำบลสั่งเจ้าอาวาส

2. ผลการพัฒนาระบบปฏิบัติการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย

แอปพลิเคชันฐานข้อมูลเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ (Sangha Data Management System: SDMS) นี้ ประกอบด้วยเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้แก่ 1) กุลบุตรผู้ประสงค์จะขอบรรพชาอุปสมบท 2) พระภิกษุและสามเณร 3) พระสังฆาธิการ 4) ผู้ดูแลระบบ ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงเนื้อหา กิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยผ่านเว็บไซต์ www.sanghadata.com ผู้ใช้งานและผู้ดูแลระบบสามารถติดต่อสื่อสารได้ด้วยเครื่องมือการสื่อสารที่ระบบจัดไว้ให้ เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) ห้องสนทนา (Forum) กระดานถาม-ตอบ (Chat) เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การเก็บบันทึกข้อมูลของกุลบุตรผู้ประสงค์จะขอบรรพชาอุปสมบทและพระภิกษุสามเณร ซึ่งพระสังฆาธิการที่เกี่ยวข้อง เช่น พระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส เจ้าคณะผู้ปกครองสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ ติดตามและประเมินผลการจัดเก็บข้อมูลของคณะสงฆ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้ 1) การออกแบบแผนภาพบริบท (Context Diagram) และ 2) ออกแบบหน้าจอแอปพลิเคชันฐานข้อมูลเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ (Sangha Data Management System: SDMS)

3. ผลการประเมินการทดลองใช้ระบบปฏิบัติการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย

3.1 ผลการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นว่าการมีเมนูในการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม ใบรับรองแพทย์ และใบรับรองหนี้สิน เพื่อให้ง่ายต่อการใช้งาน ผู้วิจัยจึงปรับปรุงแก้ไข เป็น เพิ่มเมนูในการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม ใบรับรองแพทย์ และใบรับรองหนี้สิน ท้ายคำขอบวช

3.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพแอปพลิเคชันฐานข้อมูลเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ (Sangha Data Management System: SDMS) จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันฐานข้อมูลเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ (Sangha Data Management System: SDMS) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 88.6 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

3.3 พระสงฆ์มีความพึงพอใจที่มีต่อแอปพลิเคชันฐานข้อมูลเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ (Sangha Data Management System: SDMS) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.58, S.D. = 0.855) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ข้อ จาก 16 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 15 คำศัพท์ที่ใช้มีความคุ้นเคยและสามารถปฏิบัติตามได้โดยง่าย

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการพัฒนาระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

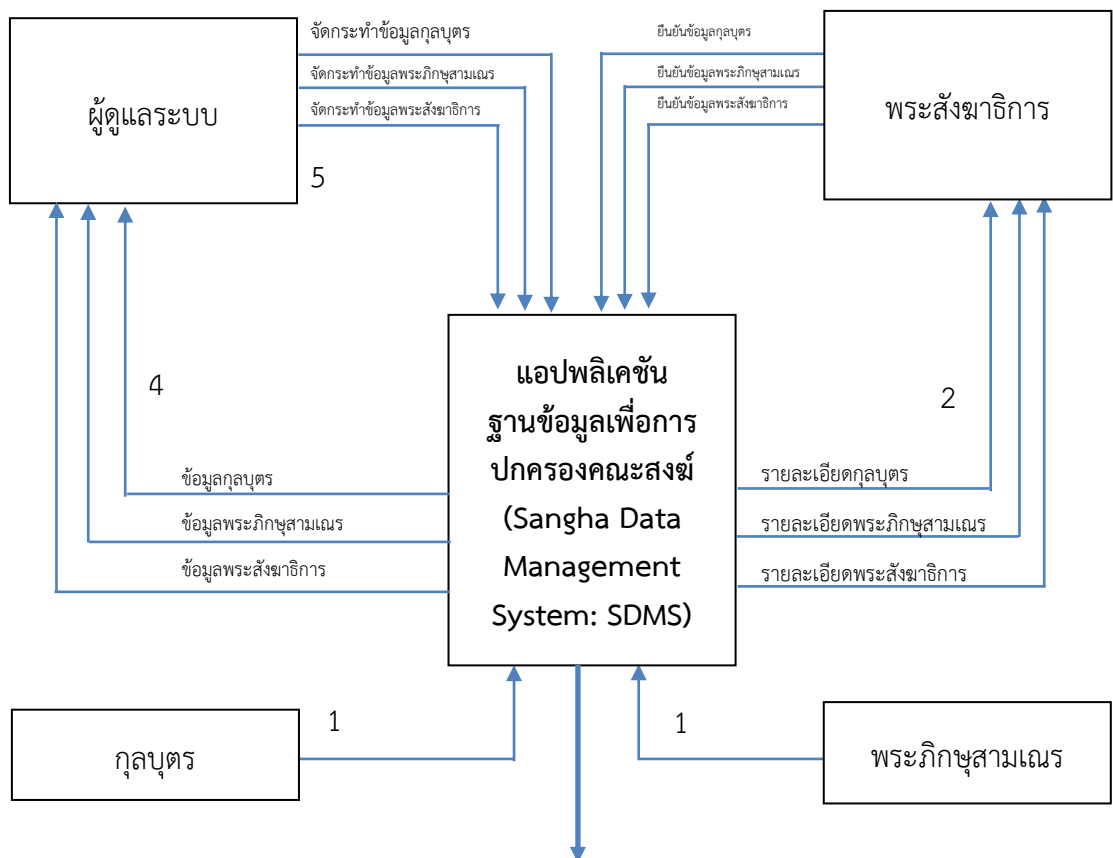
1. ระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายคณะสงฆ์ ปัจจุบันคือ ระบบการปกครองตามลำดับชั้น เช่น เจ้าคณะจังหวัดปกครองพระสงฆ์และใช้ข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ให้อำนาจแก่เจ้าคณะจังหวัดได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระวชิระชาติ ธีรสิทฺโธ (เพ็งแจ่ม) และพระมหามิตร วุฒิปญโญ (2562) ที่กล่าวว่า การดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ไทยในสังคมปัจจุบัน นอกจากอยู่ภายใต้พระธรรมวินัยแล้วยังต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎหมายต่างๆ ทางบ้านเมือง สถานการณ์ต่างๆ ที่มีผลกระทบต่องานสงฆ์ปัจจุบันทำให้เป็นที่น่าสังเกตว่า กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในประเทศไทย มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม เหมาะสมต่อสถานะความเป็นอยู่ของพระสงฆ์ไทยหรือไม่ เพราะเหตุใดกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการทำงานและการใช้ชีวิตของพระสงฆ์จึงเกิดขึ้น ข้อดีของการใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ในการดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ในปัจจุบัน ก็คือในยุคสมัยปัจจุบันการลงโทษพระภิกษุสงฆ์ต้องเป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ ในอดีตพบว่าบทบัญญัติลงโทษพระสงฆ์ที่กระทำความผิดทั้งในด้าน กระบวนการและเนื้อหาไม่ประสิทธิภาพ ซึ่งแตกต่างจากปัจจุบันที่กระบวนการไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งสภาพบังคับและเนื้อหาในการลงโทษก็เบาบางทำให้พระภิกษุที่กระทำความผิดไม่เกิดความเกรงกลัว ส่วนข้อเสียของการใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์มีผลเสียต่อการดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ไทยสมัยปัจจุบัน ได้แก่ เมื่อนำมาบังคับใช้กับพระสงฆ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาของกฎหมายได้ทำร้ายพระสงฆ์ผู้บริสุทธิ์มาแล้วและการบังคับใช้กฎหมายบางฉบับได้ก่อให้เกิดอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และสถานะความเป็นอยู่ของพระสงฆ์ไทยซึ่งอาจเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในอนาคต

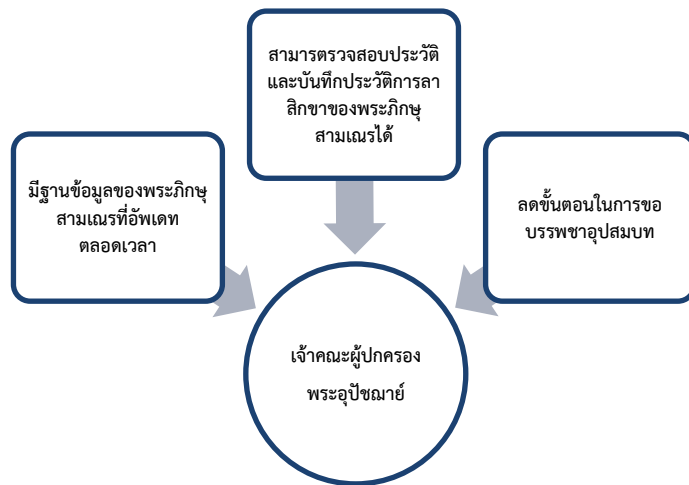
2. แอปพลิเคชันฐานข้อมูลเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ (Sangha Data Management System: SDMS) นี้ ประกอบด้วยเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้แก่ 1) กุลบุตรผู้ประสงค์จะขอบรรพชาอุปสมบท 2) พระภิกษุและสามเณร 3) พระสังฆาธิการ 4) ผู้ดูแลระบบ ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงเนื้อหา กิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยผ่านเว็บไซต์ www.sanghadata.com ผู้ใช้งานและผู้ดูแลระบบสามารถติดต่อสื่อสารได้ด้วยเครื่องมือการสื่อสารที่ระบบจัดไว้ให้ เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) ห้องสนทนา (Forum) กระดานถาม-ตอบ (Chat) เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การเก็บบันทึกเป็นของกุลบุตรผู้ประสงค์จะขอบรรพชาอุปสมบทและพระภิกษุสามเณร ซึ่งพระสังฆาธิการที่เกี่ยวข้อง เช่น พระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส เจ้าคณะผู้ปกครองสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ ติดตามและประเมินผลการจัดเก็บข้อมูลของคณะสงฆ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้ 1) การออกแบบแผนภาพบริบท (Context Diagram)

และ 2) ออกแบบหน้าจอแอปพลิเคชันฐานข้อมูลเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ (Sangha Data Management System: SDMS)

3. พระสงฆ์มีความพึงพอใจที่มีต่อแอปพลิเคชันฐานข้อมูลเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ (Sangha Data Management System: SDMS) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.58, S.D. = 0.855) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ข้อ จาก 16 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 15. คำศัพท์ที่ใช้มีความคุ้นเคยและสามารถปฏิบัติตามได้โดยง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตรี สุภาเอื้อง (2562) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันติดตามผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม” ผลของการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คือ มีประโยชน์ สามารถเก็บข้อมูลงานที่ส่งได้ ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.83) รองลงมาคือ การกำหนดรหัสผู้ใช้และรหัสผ่าน ในการตรวจสอบผู้เข้าใช้ระบบ ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.90) และการควบคุมให้ใช้งานตามสิทธิ์ผู้ใช้ได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 0.85) ตามลำดับ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย” ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. คณะสงฆ์และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้งานระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย
2. คณะสงฆ์และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรออกนโยบายให้คณะสงฆ์ทุกจังหวัดใช้งานระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรพัฒนาระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทยให้มีความเสถียรและปลอดภัย
2. ควรพัฒนาระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทยให้ครอบคลุมทุกมิติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย
2. ควรศึกษาประสิทธิภาพการใช้งานระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- ไทยรัฐออนไลน์. (2565). 18 ลัคนาขบขันคดีไม่พ่นมือตำรวจกองปราบ. สืบค้น 12 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1495736>
- บางกอก โพสต์ จำกัด (2565). ตำรวจถือหมายศาลจับพระหนัดดีมาบวชนาน 10 ปี. สืบค้น 12 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.posttoday.com/social/local/533489>
- พระครูถาวรภิจารักษ์. (2560). แนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพและปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(2), 399-406.
- พระวีระชาติ อีรสีห์ (เพ็งแจ่ม) และพระมหามิตร ฐิตปัญโญ. (2562). การดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ไทยในสังคมปัจจุบัน. วารสารธรรมทรรศน์, 19(3), 255-264.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราตรี สุภาเอื้อง. (2562). การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันติดตามผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (รายงานการวิจัย). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมภาร พรหมทา. (2538). บทบาทของพระอุปัชฌาย์. วารสารพุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2(2), 2-4.
- องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย. (2565). จับผู้ก่อเหตุร่วมปล้นทอง หลังหนีคดีไปบวชกว่า 6 ปี. สืบค้น 12 พฤษภาคม 2565, <https://news.thaipbs.or.th/content/293304>

